

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

FIUME

Hirdetések és nyilvántartások:
Ölvétetnek árszabály szerint a kiadót
hivatalban, (Piazza Adamich).

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— Ft
Félévre » 6 mesi 3.— »
Negyedévre » 3 » 1.50 »
2 hóra » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre . . . Per l'estero 8.— »

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

További és kizárólag:
Goldberger A. V. h. de. ösi. budá-
ában Budapest, Váci-utca, Oppelik
B. né. Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assu-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

I. Luglio 1888

Megjelenik minden vasárnap

Julius I 1888.

Főhívás előfizetésre!

A f. évi július hó 1-ével, lapunk főállásának VII évfolyamának második felét érte el. Főlkérjük t. előfizetőinket, hogy az előfizetést megújítani sziveskedjenek, támogatva lapunkat a kitűzött föladatak teljesítésében.

Különösen főlkérjük t. olvasóinkat, kik előfizetéseiket még be nem küldötték, sziveskedjenek a kötelezettségeiknek eleget tenni.

E főhívásunkkal egyidejűleg, körlevelet küldtünk szét, melyhez az előfizetés megkönnyítése céljából a szükséges postautalványt is mellékeltek.

A „Fiume” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Egyről-másról.

Ritka az a város széles e hazában, hol a tanügy oly kiváló gondozásban részesülne mint a kikötő városunkban. Az állam, a község egyaránt nagy összegeket költenek el az ifjuság testi és lelki kiképzésére.

Az egyes tanintézetek működéséről később fogunk szólni, most csak azt az egy öröndetes tényt ohajtjuk konstatálni, hogy az egyes tanintézetek körében, valamint az egyes tanintézetek között egyetértés

A „Fiume” tárczája

MESSER MATTEO MANDRACCHI.

Ira F. A.

II.

Az elmondott jelenet után hősünk igen nyugtalanul töltötte az éjszakát.

Hogy is ne! Akárhogyan hánytá vette a dolgot, nem tagadhatta el maga előtt, hogy polgártársai osztatlan gyűlölet bírja.

Hiszzen észrevenni vélte azt már azelőtt is. Köszönését már jó ideje félvállról fogadták. Nem egyszer megtörtént vele, hogy amikor egy-egy élnökben beszélő csoporthoz közeledett, a vitalkozók őt meglátva hirtelen elhallgattak, s jelentős pillanatokat váltva egymással hamarosan elszédedtek. Mintha itt-ott a „spion” szó is megütötte volna a fülét.

Bizony keserves egy helyzet volt! Szinte megkönnyebült abban a tudásban hogy végre már nyíltan is föllépett valaki ellene, s jöformán a hála bizonyos nemével gondolt Cuntalichra, az elsőre,

uralkodik, s ha van versengés az legfőbb nemes irányban nyilatkozik, tanúsággal annak, hogy az egyes tanintézeteket tapintatos kezelve vezetik. — A fátás eredménye ez végén az állami tanintézetekben szintén öröndetes. A nem magyar ajkú növendékek, a mellett hogy olasz anyanyelvük ápolására is gondot fordítottak a magyar nyelvű tanintézetekben, itt-ott valóban tüneményszerű haladást tanúsítanak. Különösen fogékonyak a leány növendékek; némelyiknek ajkáról tiszta kijetéssel hangzik a magyar szó. - Nyitva előttük a pálya az anyaországban, a magyar társadalomban is, akár család körében akár a közpálya működve, teljesítsék egykor nagy kötelességeiket.

A kikötő városban a nem sikerült kölesönügy miatt sok oldalról elégedetlenség vagy pedig aggodalom nyilatkozik. A város által középítkezések léteítése céljából elvált terhek, már is nehéz teherként súlyosodnak a polgárságra. Így mondják legalább ezt a „nép vénei”, kikből azonban valószínűleg, inkább megsértett ambíció beszél, mert általában helytelenek tartják a formát, melyel pénzügyi kormányunk a tervbe vett sorsjegy kölesön engedélyezését megtagadta.

Amnyi bizonyos, hogy a város fejlődése által igényelt reformtervezetek egy előnyös pénzügyi operáció nélkül meg nem valósí-

ki nyíltan támadta meg. Remélni kezdé hogy valahára tisztázhatja magát, s végre megszabadulhat a rája nehezéde gyanu már-már elviselhetetlenné váló hűdényomásától.

S aztán visszagondolt arra a zord teli éjszakára, melynek eseményei őt e nehéz helyzetbe sodorták.

Hisz nem rég volt még: jól emlékezhetett minden egyes részletre. Szinte maga előtt látta még a velencei gályákat, amint Tersatto hirtelen megtámadása s partmenti ültvényeinek elpusztítása után az isztriai parok felé eveztek, hogy elfoglalják az lka kikötőjében horgonyzó hajókat. Mekkora felindulás Fiumében! És ő neki, balszerencséjére, ép akkor Veglián kellett lennie. Az új sötétségét felhasználva, ezer félelem és rettegés között szállott bárkájára, hogy az öblön át Fiuméba visszatérjen. S most őt ezért kőmnek, árulóknak tartják.

S másnap nem e jötték lakására a városi katonák, hogy a kapitányi helytartó ele vezessék? Hiában tiltakozott, hiában zárta el a házat; végre is elvették mennie. Aztán vallatták, faggatták: mit tud a velenceiek szándékairól? mi terve van Thiepolo admirálisnak? Ó bi-

hatók, s így részünkről is nem tartjuk alaptalannak egy-egy higgadtan gondolkodó vezéregyéniségnek ama nézetét, hogy a kormány mégis csak fog módot találni, hogy a város súlyosabb megterhelhetéseket nélkül, a város átalakítására vonatkozó tervezeteket időzöl időre megvalósíthassa.

A Fiumében föllábitandó Lloyd-aligazgatóság ügye, mely iránt már egy hó óta minden oldalról oly nagy érdeklődés nyilatkozott, a Lloydigazgatóság legújabb határozatával befejezést nyert.

A fiumei kereskedelmi és iparkamara, tudvalevőleg már jóval ezelőtt ama aggodalmának adott kifejezést, hogy a fiumei aligazgatóság inkább fiktív természetű lesz. Most, hogy a triezsti igazgatóság hivatalos közleménye megjelent, az aggodalom egyes körökben mindinkább hiedelemre talált. Az o. m. Lloyd részéről ez ügyben kiadott communique ugyanis szóval sem említi, hogy a Lloyd aligazgatóságba lettek a már ismert bizalmi férfiak megválasztva, s csupán arról van szó, hogy a fiumei bizottságba kik és kik nem lettek megválasztva. — Részünkről azonban meg vagyunk győződve hogy e bizottság tagjainak neve elég garancia arra nézve, hogy kereskedelmi kormányunknak nagy küzdelmek árán megvalósított intencziói, általuk már a közel jövőben teljes érvényre jussanak.

zony nem tudott rá semmit sem felelni. De a gyanu csak rajta száradt. Aki akkor Veglián járt, velencei birtokon hogy ne tudna valamit ezekről a dolgokról?

S ez a gyanu azóta is csak mindig megmaradt ellene. Avagy nem volt-e velencei számozású? Búnta most már, de nagyon, hogy ezzel annyit dícselkedett egy időben. Mért is nem tudta a nyelvet akkoriban félken tartani? Ó ugyan akkor még azt hitte hogy semmi rosszat nem tesz vele, ha urb et orbi azt hirdeti, hogy ő csak Szent Márkhoz hűz (Velence védszentjéhez) s hogy bár már most fiumei lakos, mégis kész volna vért ontani régi hazájáért.

Ez most mind rováson volt ellene. Világos volt előtte, hogy polgártársai ingerültségének nemsokára ki kell történnie. Kivált Cuntalichról tudta, hogy a milyen heves ember, egy vagy más módon folytatni fogja a tegnapi jelenetet.

Az éjszakát tehát álmatlanul töltötte Mandracchi uram, anélkül, hogy valami mentő gondolat eszébe jutott volna. Rossz sejtélmek már másnap valósultak. Mi történt vele e napon, azt elmondja maga a tanács hoz intézett panaszlevelében. Átadjuk neki a szót:

Az osztrák-magyar Lloyd igazgatótanácsa ehò 27 én tartott ülésében, július elsején életbeléptendő szubvenczióális szerződésben előirt bizottságot Fiume számára 3 évre kijelölté és abba a következő tagokat választotta: Festetics Béla gr. nagybirtokost és a déli vaspálya igazgató-tanácsosát, dr. Krausz Izidor nagyiparost

Szvetenay Miklóst és Ossainack Alajos nagy kereskedőt és a fiumei kereskedelmi kamara tagját. A magyar kormány az igazgatótanács tagjává Ciolla Jánost, Fiume polgármesterét nevezte ki, az osztrák kormány Tonkli képviselőt. Az igazgató-tanács elhatározta, hogy a vezetőség ujjáalakításától eláll, miután a részvénytársaság, melylyel a kormány az eddigőtől bár eltérő szerződést kötötte, változatlanul továbbra is fenmárad. Csak az elnöknek az új szerződésben előirt megerősítése iránt fog a külügy-ministeriumhoz kérvény intéznetni. A menetrend már véglegesen meg van állapítva, a díjak azonban jóváahagyás végett csak később fognak a külügyi hivatalhoz felterjesznetni.

Az Olaszországba szoló kocsipostai küldemények.

Az Olaszországba szoló kocsipostai küldemények származási bizonyítványa csatolása tárgyában a közmunka és közlekedésügyi m. kir. minister a következő rendeletet hozsította ki.

Március 5-én a Boldogasszony templomból viceseryéről jövet a Fenséges főhercegnek a városon kívüli vámházához érkezvén, hirtelen ránt támadott egy gyilkos, akinek köpönyege alatt egy törön kívül egy bot volt elrejtve. — A gyilkos, előhúzván a botját véresre verte vele a fejemet, nem tekintve a Fenséges főhercegnök képviselő hivataos hely méltóságát, sem az igazságot, sem hajlott koromat, állásomat és rangomat; ördögi lelekkel folytatta támadását, s a botot két kéze fogva folyton a fejemnek célzott vele. Csak Isten csodájának s a boldog Szent András különös segítségének köszönhetem, hogy a viceseryéről néhány nő érkezett oda, akik védelmemre siettek a kiszabadítottak a lator kezéből, aki enélkül kétségkívül megölt volna.

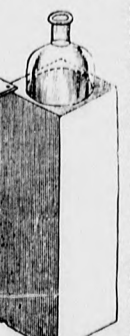
Maga a panaszó e merényletet Cuntalichnak tulajdonítja, aki különbön ezzel még be nem érte. Még példásabban akarta megbüntetni a vót hazaárulót. Ilyen embert, kémet, ellenséggel cimboráló polgárt nem lehetett megtérni a tanácsban. Alig győgült be a feje szegény Mandracchinak, új támadás érte az engesztelhetetlen Cuntalich részéről

ársaság,
osztályú gőz-
ropai és a-
írás vagy e-
kadályoznak;
1888 Junius
1-10
1-10
Line) 1-10
1-10
1-10
10-20
15-25
20-30
20-30
20-30
20-30
20-30
20-30
20-30
20-30
25 VI-5 VII

pesi ut 36.

Harmonika-
billentyűvel, kel-
akkal, mely azon-
illatós és játszha-
kedves mulató-
ki részére. Ára 2
erek javítása ju-
jesítették. — Ocs-
ek ujakra beese-
letnek.

éndők.

s könyomdaja.

Az olasz pénzügyminisztérium intézkedése folytán az Olaszországba szülő kocsiipostai küldemények ezentúl csak származási bizonyítvány kíséretében küldhetők; melynek hiánya magasabb vám-díjtétel alkalmazását vonja maga után.

E származási bizonyítványok olasz consuli hivatalok, kereskedelmi kamarák vagy más hasonló testületek, továbbá vámhivatalok vagy községi előjáróságok által állítandók ki, és tartalmazniok kell a csomagok számát, az áru nemét és mennyiségét, valamint azt is kell bizonyítaniok, hogy a kérdéses áru azon országban termeltetett vagy gyártatott, melyben feladatott.

A postai csomagoknál (colis postaux) a feladók nyilatkozatai pótolják a szóban forgó származási bizonyítványokat. A mi azonban különösen az adriai tenger vidékéről eredő rongyokat, eladásra szánt viselt ruhákat, fel nem dolgozott bőröket, gyapjút, szaruneműt, kör-möket és csontokat vagy marha- és juh-hulladékokat tartalmazó és Olaszországba szülő küldeményeket illeti, ezekhez — további intézkedésig — a feladási hely községi előjárósága által kiállított és az elindulási kikötőben székelő olasz consul által láttaozott származási bizonyítvány kötelező.

Magyar gőzhajózási vállalatok hajó- és áruforgalma.

A fume-metkovich-raguzai gőzhajójáratok.

A fume-metkovich-raguzai gőzhajózási járatok a f. évi május hóban a következő áruforgalmat közvetítették:

Kivétel Fiuméből: Spalato 2670 m. m., Metcovich 1026, Trappano 363, Raguz 2232. Összesen 6593 m. mázsá.

Behozatal Fiuméba: Spalatóból 159 m. m., Metcovich 0.50, Raguz 5, összesen 165 m. mázsá.

Az összes áruforgalom a f. évi május hóban 6757 m. mázsát tett, mely mennyiség a megelőző hónap forgalmával szemben 676 m. mázsá csökkenést tüntet fel.

A személyforgalom a f. évi május hónap alatt összesen 86 utasból állott.

A fume-pólai gőzhajójáratok.

A fume-pólai gőzhajójáratok a f. évi május hóban a következőket közölték:

Kivétel Fiuméből: Moschenizza 68 m. m., Borscz 4, Rabaz 40, Cherso 528, Pola 759. Összesen 1398 m. mázsá.

Kivétel Fiuméba: Cherso 98, Pola 106. Összesen 204 m. mázsá.

A f. évi május havi összes forgalom 1603 m. mázsá, mely a megelőző havi

a tanácsülésben, amelyben — szószert fordításban idézve az illető jegyzőkönyvet:

„Cuntalich János úr fölkelvén azt mondá, hogy M. Máté úr városi tanácsos Veglia kormányzója előtt kijelentette, hogy ő a velencei San Marco híve s e hírségeért meghalni kész, miért is azon kegyelmes rendelet alapján, mely szerint büfös és romlott emberek e tanácsba föl nem vehetők, indítványozza, hogy a mondott Mandracchi* a tanácsból kizárassék, s visszafogadása felüg-gesztessék, mindaddig míg magát e vád alól ki nem tisztázza.“

„Erre mondott Mandracchi (a kaptányi helytartó) úr s a tekintetes tanács iránt való tisztel-tének fentartása mellett) azt felelte, hogy Cuntalich hazudik mint az ördög, ha az általa elmondottakat valóknak állítani akarja.“

„Ezen vád hallatára Cuntalich a rajta elkövetett sértésért Mandracchit megfeny- getni kérte. S minthogy ugyan Mandracchi a tanácsból ki nem zárattott, az em- litett Cuntalich János ur és atyja Miklós

* álnév.

forgalommal szemben 191 m. mázsá em- melkedést mutat.

A személy forgalom ugyancsak a fő- njelölt időszak alatt 895 utasból állott.

A Fiume és Velence közt közlekedő gőzhajózási vállalat.

A Fiume és Velence közt közlekedő gőzhajózási vállalat május havi forgalma a következő volt:

Velenceből Fiuméba behozott: Ricinusolaj 1604 kg., bor üvegekben 108, üres zsákok 1510, faolaj 908, utasok podgyása 698, seprű 820, belék sózva 33,401, gyógyfüvek 284, bőrök szarítva 2,834, üvegáru 16, kén 20,006, festék- föld 1,142, rizs 10,000, zöldség 1,150, ásványvíz 744, árticsóka 900, bór 307, sajt 493, fehér czékla-répa 150 kg.

Fiuméből Velencebe kivitt: Aszalt szilva 2,729 kg., puhafa 19,590, kőrísa 4,100, vasárú 57, liszt 70,000, gerendák fából 40, seprűnyél 14,272, tinhal 108, kő 60, ásványvíz 16,000, géprészek 2,550, czölöpök (plosten) 39,100 kg.

LEVELEZÉS

BARZELLONA június 8.

Emlékezés az Aetna Cupra szigetére. — Meg- érkezés Barzellona-ba. — A »Hotel Continen- talis«. — A magyar kiállítás. — A kereskedel- mi minisztérium sátorai. — Hazai kiállítások. — Tótok-e vagy magyarok?

Még e perczen is föllobanni vélem az éj sötétében, az Aetna csucsából fel feltörő kísérleties fényt, mely mint egy óriási világító torony veti szét csodás világosságát a messze vizek beláthatlan téreire, még folyton előttem vannak a Stromboli vulkán tűzhányói hegyei, a festői Bonifacius szoros, mellette Capri szigetével, melynek festői szépségű Tus- cilanumában pihente ki a harc fáradal- mait az olasz egység megteremtője a lánglelkű Garibaldi, kinek oldalán nem egy magyar szívnek vére ömlött a nagy eszmékért való küzdelemben... És el- gondolkodnám még sokáig, ha újabb kép nem tárulna előm. Megérkezünk Barzel- lonába: ott látom az öreg Columbat fel- hőség érő állványáról hajónkra pillantani s mintegy mondani, hogy oda nézzetek, ott látjátok vilány-fénnel megvilágítva a művészet legremekelbbjét, a kiállítás céljaira 53 nap alatt felépült, 60000 nap- számos munkáját igénybe vett Hotel Con- tinentált, mely képes 3000-4000 vem- déget befogadni s a legnagyobb kényel- lemvel elszállásolni.

Már a milyen engedelms emberek

úr azt mondák, hogy vele együtt nem akarnak a tanácsban maradni, s azzal eltávoztak“.

„De még mielőtt kimentek volna, a Nagyságos Helytartó úr rendelkezésből a város hadnagya által büntetés szabott az emlitett Mandracchira és Cuntalich Jánosra, hogy ötszáz arany bírság terhe alatt ne merészeljék egymást bántani vagy megtámadni, s különösen, hogy a mondott Mandracchi ne merészeje a vá- rosházát elhagyni, míg kezes nem állit- tott arról, hogy a mondott Cuntalichot sérteni nem fogja“.

Azonban a felháborodott közhangulat még e megaláztatást sem tartotta elég- nek a hazafiatlan polgártárs illő meg- büntetésére. Hasztalan adja be írásban védekezését, s hasztalan mondja: „hogy hírséget esküdtem Szent Márknak, s hogy Szent Márk van a szívenbe vésvé, az nem igaz, hanem igaz az, hogy azt mond- tam, — s nem is tagadhatom, — hogy Árbéban születtem, s ha akarnám is, nem tudnám tagadni, mert Fiumében mindenki tudja; valamint igaz az is, hogy az én eleim a boldog és jó emlékfű ma- gyar királyok alatt születtek“. Mind a mentegetőzés hiába való; a legközelebbi

mi utasok szoktunk lenni, vakon enge- delmeskedünk az öreg Columbus felhí- vésának s első utunkat a Hotel felé vesz- zük. Elég azonban annak csak szétártt s a legszebb keríté alakított kapuján be- nézni s keserűen meggyőződni arról, hogy biz' az nem a mi számunkra épült, mert a kaputól jobbra elhuzódó s keleti fény- nyel berendezett étterem, s a balról ne- léz veres selyem függönyökkel elötéti- tett kávéház oly igényekre vall, mely- ben magát otthon csak a világlóyásá! monokhival firtató s éppen most a ká- véház plüsz bársony hintaszékében ter- peszkedő Yanke érezheti.

Jobbnak is láttuk annan mihamar- rabb elpárologni s utunkat szépségben a budapesti Andrassy uttal vetélkedő Paseo Gracián át, a kiállítás felé venni.

Alig néhány száz lépésnyi távolban a város öl már láthatjuk az óriási nagy iparsarnokot, mely a bejárás előtti nagy tért foglalja el s a melyet, ha a buda- pesti kiállítás nagy iparsarnokával akarnánk összehasonlítani a koczka a buda- pesti előnyére dölne el, nemcsak egysze- rűségét s eleganciáját, hanem a kiállit- tott tárgyak művészi kivitelét s azok értékét is tekintve.

A félkörben épített iparsarnok nem zétiségek szerint elválasztva 16 nagyobb s 8 kisebb pavillonból áll.

A főbejárta jobb és baloldalát össze- sen 8 pavillonban, a spanyol nemzet fej- lödött s kiterjedt iparáról tanuskodó tárgyak foglalják el, dícséretes rendben, nemes izlésről tanuskodó, renaissance sty-ben épített, pazar díszítésekkel ellá- tott állványokon és üvegszekrényekben. Túlnyomó a faipar, melyekből egész fe- jedelmi lakosztályokat lehetne berendezni. Úgyan e helyen látható, a spanyol ka- tonák viseletét, fegyverzetét feltüntető csoportozat, — 1442-től — a jelen ko- zig — századonként országysva. Mond- hatni ezt a spanyol osztály legérdeke- sebb s legeredetibb látni valója.

A spanyol pavillonok jobb oldala mellett terülnek el a német, osztrák, magyar, görög-török, s egyesült álla- mok, míg balról az Olasz, Angol Orosz, Francia, Bolgár Szerb, Német-Artöld, Japán-China pavillonjai, részben teljesen berendezve, részben pedig mint pl. az amerikai üresen áll, benne a legnagyobb rendezetlenségben felhalmozott s még ki nem bontott lakák nagy hármaza.

Párhuzamot vonva az egyes nemze- tek által kiállított tárgyak sokasága, művészi kivétele, értéke stb. között, első sorban a babér az osztrákok illeti, mert kiállításukat a keresetlen egyszerűsé- gével párosult finom izlés jellemzi. Szébb nélszebb tárgyakkal vannak ök ott kép- viselve s fölényt gyakorolnak mindama nemzetiségek felett, a kik pavillonjaik túltelhetőségével gondolták az osztatlan elismerést kivívhatni.

tanácsülésen csakugyan kizaratik a kö- vetkező indokolással:

„Tekintve azt, hogy Cuntalich János a múlt ülésem semmi nagyobb sértést nem követett el rajta, (s) s másrészt ő maga félretéve minden tartozó tiszteletet a tekintetes tanácssal szemben oly il- letlenül sértegette Cuntalichot, ezen vak- merőségéért s a tanács megsértéséért másoknak, példáulásul kizárandó, s ta- nácsosi méltóságától megfosztandó, any- nyival is inkább mivel (mint a legtöbb tanácsurak mondották) Mandracchinak mint velencei alattvalónak jelenléte a ta- nácsban gyanura szolgáltathat okot, ki- vált mert ugyanó a múlt évben, mikor Thiepolo Almore a velencei hajóhad pa- rancsnoka e tájakra pusztítani és zűk- mányolni járt, ójszaka érkezett a városba a szomszéd velencei szigetektől, s ti- kon a házába vette magát; s midőn le- hetetlen volt, hogy az ellenségéről egyet mást ne tudjon, nem akart vallani sem- mit“.

Egyi lecke után Mandracchi uram mit tehet egyebet, minthogy Cuntalich Jánost utólag még meg is kövesse, s ez- által az ügyet befejezze. — nehogy úto- lag még nagyobb baj érje. — egy évvel

Az osztrákok a porosz, francia, angol, olasz s végül a magyar követi. A magyar talán még e helyre sem volna bevonható, ha meg nem mentené kiállit- sásunkat ama gyönyörű sátor, melyet a kereskedelmi minisztérium készítettett a bar- celonai nemzetközi kiállítás magyar osz- tályának díszítéséül. E sátor, mely a pa- villon déli oldalán van felállítva körül- belül 4-5 méter magas, magyar és spany- vol címerekkel is színekkel van díszítve értékes s a magyar ipar ez ágát dícsé- röleg feltüntető drága szőnyegekkel kár- pítózva, — valóban mesteri kézzel vall s fényes bizonyosság arra, miszerint Kö- nyig Isidor budapesti lakos egyike ipar- osaink legjelesebbének.

A ki a budapesti országos kiállitást látta, méltán csodálkozhatik, hogy hol maradtak ama gyönyörű s nagybecsű tárgyak, melyekkel iparosaink egymást felülmúlni igyekeztek. Mindamellét mel- léltó elismerés illeti a *fiumei vízgyárat*, a *Schmidt s Meyer fiumei papgyárat*, a *fiumei hajlított fa batorgyárat*, az *Adria- gőzhajózási társulatot*, s a *nagybányai nő- egyület munkaházát*, *fligyan kosárfonásáért*, a *Zsolnay és Hlét majolika gyárat*, a *nagyvárányi czukorgyárat*, *Kohszékgyá- rát*, stb.

Nem fojthattuk el azonban a nevet- estés ama felkarucizott gipszfigurák fölött, melyek a magyar népviseletet len- nének hivatva feltüntetni, de a melyek emlékeztetnek a *Tól leány* tipikus alak- jaira de a magyar emberre em, — még csak útszó és drót kellene a kezükbe s kész a... tót atyad!...

A nemzetközi kiállítás egészben véve még mindig a kezdetstadiumában áll, s korán sem felelt meg ama várakozásnak melyet hozzáköötünk.

Singer Alajos.

Különféle hírek.

Rudolf trónörökös Fiumében.

Rudolf trónörökös Boszniából vis- zatérve e hó 29-én délután 3 órákor incogintában városunkba érkezett. Fiumében tartózkodá- sa alatt Kuranda Emil ki- séretében rövid sétát tett, majd pedig a „Clotild“ gőzhajón Abba- zia-ba rándult ki, homét Matu- glien át a futárvonattal Béché utazott.

Személyi hírek. Dr. Tolnai kir. törvény- széki biro olaszországi tanulmányjából vis- záterkezett s hivatalos működését megkezdte. — Fűsüs Béla min. osztálytanácsos e- gészségi szempontból e hó 1-én Rómerbadba utazik, honnét egy hó múlva tér vissza. — Mándoky Béla ismét színművész Olaszországba

utóbb tehát csakugyan megjelenik a ta- nács előtt, s ott nyilvánosan és ünne- pélyesen e szavakkal kér bocsánatot el- lenfelétől:

„János uram! Miután a múlt évben kegyelmedet a tanácsban sértő szavakkal megbántottam, ezennel kijelentém, hogy ezt nagy haragomban tettem; de most állítom, hogy én kegyelmedet jóra való embernek és tisztességes személynek is- merem, és felelőségét nemkülönbön jóra- való és tisztességes nemes asszonyoknak; s amint a kegyelmed atyjának mindig jó barátja voltam, úgy obajtom ezt a jövőre is, azért kérem kegyelmedet, bo- csásson meg nekem az akkori sértésért“.

Erre a két ellenfél kezét ad egymás- nak s össze csókolózik, és az úgy an- nek módja szerint el van intézve.

Ez a Mandra chi Máté uram esete; egy tanulságos lap Fiume régi történe- téből.

utaztában néje művészével, e időzött.

Tanító! D. Endre, fiumei kolai tanító ték le a polg. vizsgálatokat nyelvszöveki ké- meszetudomá

Iparisko

kir. állami egybekötött a tanév folya- portos kiállit- den osztályra vándult. A k- m- r a kiállit- tanév végeig szában lát- tárgyat meg- dig tömeges szes fonott ritka izléssé- szíve, s az- arik haladá- az eddigi a- figyelembe v- rést. — Ne- tárgyak vol- szükségletre- réből u. m. rágvázartató- székkel s eg- közönség sz- rendeléseket- menett ta- esztergályos- asztalosság- tatott. Az- ja Németh- növéndékek- dést, hogy- kek előrelé- számban ké- togatásra.

Fiume

me hazafia- mauzeum gyában a f- nőkele ala- Dr. Gellieci- az az emlé- tett. Ugyan- Deákalbum- melyet Ex- tisztviselő- kivitele köz- nyben úgy- annak kivít- gényeket is- kerültek a- elhelyezett- rajza, s a f- stb.

Záróür

gazgatás- elemi és- kek június- zárónépe- nazium na- nepélyt me- isteni tiszt- növéndékel- szébbnél sz- keltek a k- pely az ist- detét, Dr. szép szám- ünnepele r-

1. Hymn.
2. La
- d'Ancona
3. Kus
4. Lo
- tich Ines.
6. A
- mann I.
6. II
- és Novák.
7. La
8. II
- schning A.
9. A
- Jenny.
10. Do
- rianua.

utaztában nevével Mándoky Emma jeles szín-
művésznővel, e héten több napig városunkban
időzött.

Tanítói képesítések a polgári iskolákra. Donáth Imre, és Szentpéteri Endre, fiumei m. kir. állami polgári iskolai tanítók a közelmúlt napokban tették le a polgári iskolai tanításra képesítő vizsgálatokat Budapesten. Az előbbi a nyelvészet köréből, míg az utóbbi, a természetudományi körből nyert képesítést.

Ipariskolai kiállítás. A fiumei m. kir. állami elemi és polgári iskolával egybekötött ipariskola növendékei által a tanév folyamán készített műtárgyak csoportos kiállítása iránt társadalmunk minden osztályából élénk érdeklődés nyilvánult. A kiállítás tárgyakat ugyanis már a kiállítás napjától kezdve egész a tanév végeig a közönség nemcsak szép számban látogatta, de azokból számos tárgyat megvásárolt ezeken mintájára példig tömegesebb megrendelést írt. A díszes fonott és faragott tárgyak egyaránt ritka izléssel és eszinnal vannak elkészítve, s az ipariskolai növendékek oly aritk haladásáról tesznek tanúságot, mely az eddigi aránylag rövid tanítási időt figyelembe véve, méltán érdemel elismerést. — Nem különben figyelemre méltó tárgyak voltak kiállítva a gyakorlati szükségletre szolgáló házi cikkek köréből u. m. függönytartók, keretek, virágzatartók, konyhapolezok, asztalok, székek s egyéb tárgyak, melyekből a közönség szintén nagyobb számban megrendeléseket tett. Figyelemre méltó előmenetelt tanúsítottak a növendékek az esztétizálásban is, mely irapag a műasztalossághoz számos részletet szolgáltattott. Az ipariskola ügyelző tanítója Németh Gyula, annyira fölkellette a növendékekben a műipar iránti érdeklődést, hogy a jövő tanévben a növendékek előreláthatólag az eddiginél nagyobb számban készülnék az ipar előadások látogatására.

Fiume Deák Ferencnek. A Fiume hazafias polgársága által a Deákmauzoleumban elhelyezendő emlékmű tárgyában a bizottság Poschich A. F. előkeltte által értekezletet tartott, melyen Dr. Gelleich Miklós alelnök is megjelent s az emlékmű ügyében több javaslatot tett. Ugyanez alkalommal bemutatták a Deákmauzoleum díszes pergament címlapját, melyet Evinger Antal kormányzósági tisztviselő készített. A címlap pompás kivitele köztetszéssel találkozott, a mennyiben úgy az ügyes kompozíció, mint annak kivitele, még a magasabb műgényeket is kielégítheti. Különösen sikerültek a városnak a címlap aljában elhelyezett látóképe, a Deákmauzoleum rajza, s a különböző allegorikus alakok stb.

Záróünnepélyek. A Lakos Anna igazgatása alatt álló m. kir. állami elemi és felsőbb leányiskolai növendékek június hó 28-án tartották meg a záróünnepélyt a m. kir. állami főgimnázium nagy termében. Az iskolai ünnepélyt megelőzőleg a székesegyházban isteni tisztelet volt, mely alkalommal a növendékek Weiglein k. a vezetése alatt szebbnél szebb egyházi darabokat énekeltek a közönség épülésére. Az ünnepély az isteni tisztelet után vette kezdetét, Dr. Erdősi Béla tanfelügyelő és szép számu közönség jelenlétében. Az ünnepély műsora a következő volt:

1. *Hymnus, Kárdal.*
2. *La signora Toccatutto*, szavaltá d' Ancona L.
3. *Kustyuskóm* szavaltá Benzan Alma.
4. *Lo Spazzacammino*, szavaltá Cretech Ines.
5. *A gyermekek álma*, szavaltá Goldmann I.
6. *Il primo ostacolo*, szav. Gotthardi és Novák.
7. *La stella Kárdal.*
8. *Il mio paese natío*, szav. Naber-schnig A.
9. *A rákosi Szántó*, szav. Rákosi Jenny.
10. *Das Meer*, szavaltá Sterzai Marianne.

11. *Majglöckchen éneklit:* Neuwirt M., Reiner C., Pick E., Jettmar M., Sterzai J. és Horváth Ételka.
12. *La file Urgèle et la fée aux Ross.*
13. *Magyar népdalok Kárdal.*

A Főzönség tetszésével találkozott műsor befejezése után a felsőbbbgyik leányiskola mondott IV. oszt. növendéke bucsuzbeszédet melyre Dr. Erdősi Béla tanfelügyelő válaszlát meglepő szavakban, kiemelve Lakos Anna intézeti igazgatónak, nagy tevékenységét valamint a tanítói kar által kifejtett ügybuzgóságot, melynek az intézet jó hírét köszöni. Majd a *Trafort* közoktatásügyi miniszter részéről az intézet irányában tanúsított érdeklődést emelte ki, mint a melynek az intézet virágzását első sorban köszönheti. — A bizonyítványok kiosztása után a szép ünnepély véget ért.

A fiumei m. kir. állami elemi és polgári iskolájában e hó 20-án délelőtt 9 órakor volt a záró ünnepély, melyen Dr. Erdősi Béla tanfelügyelő kivül úgy a különböző fiumei tanítványok, mint pedig a szülők és az érdeklődők köréből szép számu közönség jelent meg. A szép ünnepély műsora a következő volt.

1. *Kölesy-hymnus.* Éneklit a polg. isk. növendékei.
2. *Hazámhoz*, Szász Károlytól, Szavaltá Marsik Jenő elemi III. isk. tanuló.
3. *Economia del tempo*, Szavaltá Kádár R. IV. oszt. növendék.
4. *A fülemle*, Arany Jánostól, Szavaltá Ferlan S. IV. oszt. tanuló.
5. *C'è una rosa*, Éneklit IV. oszt. növendékek.
6. *Bácsi*, Br. Eötvös L.-ől, szavaltá Révay D. I. polg. oszt. tanuló.
7. *Verso d'occasione*, (Alkalmi vers) szavaltá Nádai F. II. oszt. növ.
8. *Sajkás dal*, Éneklit a pol. isk. növendékei.
9. *A kis Péli*, Pósa Lajostól, Szavaltá Erdősi Béla elemi I. oszt. tanuló.
10. *Il cavallo di Estremadura*, Szavaltá Zanella R. III. oszt. növendék.
11. *Il mattino*, Éneklit a IV. e. oszt. növendékek.
12. *Verso d'occasione*, (Alkalmi vers) Szavaltá Smoqu na An al I. elemi oszt. növendék.
13. *La preghiera del povero*, Szavaltá Kalmár II. polg. oszt. szavaltá Pader G.
14. *Schüler's Sonntagsleid, v. Umland*, II. polg. oszt. növendék.
15. *Finis Anno*, Szavaltá Luppis Luigi, II. e. oszt. növ.
16. *Tavaszi dal*, Éneklit a polg. isk. növendékei.

Az ünnepély befejezésével az intézet ügybuzgó igazgatója Berecz Gy. magyarul és olaszul intézeti beszédet a növendékekhez, kiemelve gróf Zichy Agost kormányzónak, továbbá Dr. Erdősi Béla tanfelügyelőnek folytonos érdeklődését, mely a tanítói karnak nem csekély örömeire szolgált.

Egy emléktábla István nádor idejéből. Mivel 1847-ben a régi kikötő egy részét befejezték, István nádor is fölkereste Fiumét. A városi tanács az építkezések befejezésével egybefüggő nádori látogatási emléketére egy feliratos márványtáblát készíttetett, melyet azonban a honnát uradalom alatt elhárítottak eredeti helyéről. A márványlap sokáig hevert elfeledve a városi épületek rakfáru használt egyik helyiségében, míg azt végre *Milencich* tanácsnok átszállította az új iskola épületbe, hol tudniillik a városi muzeum lesz berendezve. — A díszes márványtábla, római betűs felirata a következő:

Regnante Austriae Imperatore
FERDINANDO I.
Hujus, Nominis, V. Hungariae, Rege, Apostolico
Gubernante, Litus, Haec.
Egipite, Paolo, Kiss, A. Nemescsér, Moles,
Ista,
Communiibus, Votis, Exoptato, Navium, Recep-
tatione, Aere, Civico, Ergi, Cepto,
Laevum, Cornu, Praebers,
Exstructionem, Commerci, Commodo, Viriliter
Promovente
Publicorum, Regni, Laborum, Preside,
Stephano, E. Comitibus, Szécheny,
Propriam, Aedificationis, Methodum, Perite,
Dirigens.

C. R. Supremo, Rei, Geometricae, Vigiliarum,
Prefecto,
Egipite, Paolo, A. Koerber,
Dum.

Ab Austriae Archiduce Stephano
Regio, Regni, Locomotente, (2)
VII. Calendae, Octobris, MDCCCLXVII.
Personal: Sua, Augusta, Praesentia, Condeco-
ratur.
Senatus, Populusque, Fluminensis,
Virtutum, Ac, Meritorum,
Serenissimi, Hospitis, Sincerus, Cultore,
Ut, Perpetuum, Apud, Posteris, Superst,
Tantae, Dignationis, Monumentum,
Marmoram, Haec, Tabulam,
Exultans, Posuit.

Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal fő hívtai a figyelmet a város történetével szoroson összefüggő, s mindinkább ritkuló föliratos emlékek megőrzésére. Az ó városi középkerület házeit legújabb átalakítják, lebontják, s ily esetekben az építészeti hivatalnak az átalakítási engedély előtt töviről hegyére meg kellene vizsgálnia a házat, nem bír valamely régi fölirattal. Megtörtént ugyanis, hogy az ó városban (ha jól tudjuk a múlt évben) egy régi házat rekonstruáltak melyet Grohovázi fiumei archidukon 1561-ben építtetett, s az építkezés idejét jelző kö ennek folytán elűnt. Azonban nemcsak az ily föliratos kövek lennek megőrizendőek, de nem ártana, ha a lebontás vagy az átalakítás alá kerülő régi házak lefolyókészletének, építőik első tulajdonosai nevet följegyeztetnék, s ha egyszer az ó városnak régi emlékekben gazdag házai a modern építkezés áldozatai lesznek, egy későbbi nemzedék legalább in elfügge szemlélheti ama város régi épületeit, melyek a modern Fiumének alapját képezték. Csekély költséggel sok érdekes közkinceset lehetne megmenteni.

Elbeszélések a pénzügyorség köréből. Ezim alatt, Lamos József fiumei m. kir. pénzügyőri bizos, többek közreműködésével egy 127 lapra terjedő munkát írt. A munka, mint a címlapról láthatjuk a pénzügyorségnek van száma, s a célja hogy a pénzügyi örököt a nem épen hálás pályá iránti szeretetre buzdítsa, önézetüket fejlessze, a közönség szemben ildomos bánásmódra szoktassa. A mű három részre osztható; az első rész áll a pénzügyőri életből merített *nyolcz elbeszélésből*, s azok kivül van benne egy kis *Nemillik* fécé ilemten, s végül egy anekdotagyűjtemény, ugyanelek a pénzügyőri életből. Az elbeszélések egy része zamatos magyarsággal van írva, it-ott lendület is, van bennük. *„A kire én tesszen a kezem”, „A gavallér”, „Kruska”* címűek leginkább képesek a figyelmet lekötni. A munkának mindenestire meg van az érdeme, hogy mint a pénzügyőri életből vett epizódokat magában foglaló mű első nemben, s mint a *Katonai Önézetlőgyűjtemény* úgy az ily irányu munkáknak bizonyára szintén meg lesz a jótékony hatása. A könyv Battara P. fiumei könyvnyomdájából került, kisértá 60 kr. Megrendelhető a szerzőnél Fiumében.

Mozgó-posta Fiume és az anyaország között. Baross Gábor közmunka és közlekedési m. kir. miniszter legújabb intézkedése folytán a f. hó 1-ével Fiume és Kanizsa között mozgó-posta lép életbe. Az új intézkedést mely a Fiume és az anyaország közötti postaszolgálatnak bizonyára nagy lesz őz nte örömmel üdvözöljük. E postaszolgálat hoz szükséges kocsik beszerzése nem kevesebb mint 70-72000 forintot igényel.

Kereskedelmi hírek.
Fenyegetett petroleumiparunk. Galicziában legutóbb oly gazdag petroleumforrásokra akadtak, melyek a bakui kőolajforrások termelésével is versenyezhetnek. A gazdag tartalmu források már a legközelebbi jövőben, mint azt az üzleti körökben hiszik, valóóság válságot idézhetnek elő, s különösen a fiumei és a budapesti petroleumipart fenyegetik

veszedelemmel. — Kíváncsiak vagyunk, mennyi lesz az igaz, ebből a szörnyű nagy veszedelemből!

A m. kir. állami vasutak bevétele. A magyar kir. állami vasutak a f. évi június hó 17-23-ig terjedő időközben 127.500 utas, 123.828 tonna áru után összesen 636.616 forintot vettek be. Az összes bevétel a f. évi január hó 1-vel június hó 23-ig 15 288.544 forint 760.541 forinttal több, mint az előző év megfelelő időszakában.

Tengerészeti hírek.

A cs. és kir. hadi tengerészet postája. A cs. és kir. hadyügyi miniszterium tengerészeti osztályának részére a postaküldemények a következő napokon küldetnek el: a *„Fasana”* hadihajó részére Sanghaiba, f. évi július hó 12-én, megérkezik augusztus 25-ke körül, az *„Albatros”* hadi hajó részére a Gada fokra (Azori szigetek) f. hó 14-én, megérkezik július 24-ke körül.

Az új világító lámpa a fiumei kikötőben a Mária Teresia moló végén, e hó 15-én fog először fölgyújtani. A új világító torony 10 tengeri mértföldnyi távolságra veti fényét.

OSARNOK.

A CZETHALÁSZATRÓL.

Xántus Jánostól.
VIII.

Ekként folyvást csinálják a tenger fizikai geographiáját, s tökéletesítik a tenger zoologiai ismeretét. Mai napság annyira felemelkedt ez állás tiszteltreméltóságát, miként köztük oly férfiak is vannak, kik azelőtt magasabb állást foglaltak el az amerikai és angol haditengerészetben, mert a foglalkozás anyagi tekintetben is háládatos, s egypár jól vezetett kirándulás oly vagyont szerzhet a kapitányoknak, mely egész életére függetlenné teszi.

Nem épen ritka eset ugyanis hogy egy 3 évig tartó czethalászat befejezése és leszámolása után egy-egy köztengerész is 1000 dollár osztalékot kap. — Rendesen a hajó ügy indul ki, hogy a nyerenendő szákmány $\frac{1}{4}$ része a hajótulajdonosé, $\frac{1}{4}$ része a kapitányé, $\frac{1}{4}$ -de az altiszteké, s $\frac{1}{4}$ -de a köztengerészeké. A hajón rendszeren van 30 köztengerész, s 12—15 altiszt, kik közé tartozik az ács, kádár, lakatos, s vitorlaszerelő is. Azon arányban, ha mint fentebb említettük egy köztengerész osztaléka 1000 dollára mg, s a 30 tengerész 30 ezer dollára, a kapitányt ugyan ennyi illeti meg, s leszámítva 10 száztólit, a mennyit helyettes kapitányának tartozik rendszeren admi osztalékából, s leszámítva a három évi élelmet, ruházatot és egyéb kiadást, mégis megmarad neki bőven anyyi, mi már magában is elég, hogy független állást biztosító vagyonnak tekintessék.

Mócs Zsigmond
felelős szerkesztő

Villák, házak, telkek és egyéb ingatlanok eladását és megvételét megbízhatóan közvetíti

Napoleon Henrik
ügynök.

Fiume — Corso.

